

АВСТРАЛИЈА И ДАЛЕЧНА И БЛИСКА



ДЕМОКРАТСКА АВСТРАЛИЈА – ВТОРАТА ТАТКОВИНА НА БРОЈНИ МАКЕДОНЦИ ОД ЕГЕЈСКА МАКЕДОНИЈА

Австралија е интересна и богата земја на Або-риџините во која прво дошле Холанѓаните, а потоа Британците кои ја населиле. Таа е најмалиот континент и зафаќа површина од 7.704.159 километри квадратни, и има повеќе од триесетина милиони жители од кои околу 300.000 се по потекло од сите делови на етничка Македонија и кои започнале да се доселуваат пред стотина години.

Таа се наоѓа зад екваторот, на јужниот дел на Земјината полутопка, меѓу Индискиот и Тихиот Океан југоисточно од Азија. Таа како континент го зафаќа копното на Австралија и островот Тасманија, а по пространство е колку Европа без скандинавскиот дел. Поголемиот дел е пустински, со пространи зелени појаси крај бреговите, со услови за живеење од тропска до умерена клима. Тој е чудниот континент којшто пленува со својата природна убавина, богатство и контрасти.

Во стариот и средниот век се претпоставувало дека во јужните мориња постои копно кое средновековните географи на латински го нарекле Terra Australis Incognita, што значи „Непозната јужна земја“, од каде го добила името Австралија. Несомнено е дека Индонезијците во Австралија дошле пред Европејците, а до нејзините северни брегови прво стасале Португалците и Шпанците (Де Торез околу 1588 година).

Педантните хроничари и аналитичари забележале дека во Тихиот Океан се наоѓа половината од сите води на Земјата. Во него е речиси половината од Земјиниот

екватор.Кога на едниот негов брег е ден,на спротивниот е ноќ.Ветровите со месеци дуваат во иста насока без пречки. Големите долги бранови се тркалаат без застој, а од водите на океанот се издигаат илјадници острови, обраснати со густа тропска шума, поради што личат на расцветани градини што се наоѓаат на пловечки платформи.

Еден од најсмелите морепловци во Тихиот Океан бил холандскиот капетан Абел Тасман, кој, пловејќи, ги заобиколил, Австралија и Тасманија. Во првата половина на XVIII век, пак, почнало истражувањето на океанот од Русите.Беринг го препловил северниот дел на Тихиот Океан, којшто сега се вика Берингово Море и ја открил Алјаска.Меѓутоа, сите откритија на овие први тихо-океански морепловци биле непознати во споредба со големината на самиот океан.

Во обемната англиска литература забележано е дека во втората половина на XVIII век европските морепловци извршиле низа смели пловидби. Благодарейќи на нив,човештвото дознало за многу непознати земји. Многу херои се удавиле,други загинале во битките, а само малкумина умреле дома,во својата татковина.Но, светот нема никогаш да го заборава бестрашниот морепловец Џејмс Кук, кој мечтаел да открива нови земји во Тихиот Океан,во тој огромен непознат простор за Европејците,кој,во исто време бил мамка за храбрите.

Со започнувањето на војната меѓу Англија и Франција во 1755 година, Џејмс Кук како офицер на воената морнарица извесно време бил во Канада, каде што ја проучувал реката Сеинт Лоренц и бреговите на Њу Фаундленд.Затоа, Лондонското географско друштво го примило за свој член.

Друштвото во 1769 година испратило научна експедиција на Тахити во Тихиот Океан,за на 3 јуни да се следи необичната астрономска појава кога Земјата, Венера и Сонцето се нашле на една права линија, а самата Венера била видена на Сончевиот диск. На чело на експедицијата бил Џејмс Кук кому на располагање му бил ставен малиот, но одлично граден воен брод „Истрајност“. По успешно извршената задача,експедицијата тргна-ла на југозапад и по долго патување пристигнала до бреговите на Нов Зеланд.

Славниот морепловец Џејмс Кук. го продолжил својот пат кон запад за да го проучи источното крајбрежје на Австралија. Во тоа време за јужниот и западниот брег нешто веќе се знаело, благодарение на Тасман и некои други холандски море-пловци. Меѓутоа, за Кук на хоризонтот се појавило австралиското копно токму на 19 април 1770 година.

Ниските планини што го затскривале видикот кон внатрешноста на континентот Австралија го потсетувале Кук на Јужен Велс, па затоа целиот тој простор го нарекол Нов Јужен Велс. Овде Кук бил преокупиран со правење точна карта, во која го внесувал секој р'т, залив, остров... Пловејќи кон север го минал Екваторот и се пробил меѓу многу-бројните острови на Големите корален гребен, не насетувајќи каква голема опасност ги демне членовите на експедицијата.

Се случил бродолом на 25 мај 1770 година. Сите топови биле фрлени во морето,а ја истуриле и водата за пиење.По едно деноноќие непрекина-та работа во црпење на водата што навлегувала на бродот, со следниот највисок прилив бродот се ослободил од подводните карпи и запловил кон брегот. Бидејќи не биле сигурни на австралискиот брег од непријателски расположените домородци, се упатиле на островот Јава во градот Батавија-холандска колонија, поминувајќи низ протокот меѓу Нова Гвинеја и Австралија.

Патем,многу од патниците умреле од скорбут и маларија.Откако бродот бил оспособен за пловидба, останатите го продолжиле патот по веќе до-бро познатите мориња.Заобиколувајќи го 'ртот Добра Надеж на југот на Африка,тие запловиле во водите на Атлантскиот Океан и,речиси, по тригодишно отсуство се вратиле во Англија на 12 јуни 1771 година.



Името на Џејмс Кук се прочуло во цела Англија. За него пишувале сите весници. Книгите во кои се опишувало неговото патување веднаш се распродавале, а се преведувале и на многу јазици. Целиот учен свет бил возбуден особено: астрономите, ботаничарите, зоолозите, геолозите, новинарите и другите научници, но најмногу географичарите кои многу одамна немале добиено толку скапоцени податоци. Точно определените брегови на Австралија и Нов Зеланд ја исполниле огромната бела површина на сите мапи и географски атласи.

Во 1770 година, Џејмс Кук подробно ја испитал и ја прогласил Австралија за англиски посед. Во тоа време во Австралија живееле неколку стотици илјади домородно население кое било изолирано од цивилизацијата со илјадници години и со крајно низок степен на развој. Осум години потоа, во 1778 година бил испратен првиот конвој од транспортни и товарни бродови со 717 затвореници под командата на капетанот Филип, со што почнала колонизацијата на таа нова земја – Австралија.

Прва европеизирана област била Порт Џексон, формирана во 1778 година од англиски затвореници, а на крајот од XVIII век и почетокот на XIX век се доселиле многу колонисти од Европа, особено од Англија и во тоа време се формираат самоуправни колонии како: Нов Јужен Велс (1788), Тасманија (1825), Западна Австралија (1829), Јужна Австралија (1835 - 37), Викторија (1851), Квинсленд (1859) и Северната Територија во 1863-64 година. Почнувајќи од 1855 година колониите стекнувале толкава самостојност, што во секоја од нив постепено се формирала уставна влада со парламент. Во 1901

година сите колонии го формираа Австралискиот сојуз, освен Северната Територија, која се приклучила 10 години подоцна. Тогаш Австралија доби статус на британски доминион.

Денес Австралија е една од најразвиените индустриски и економски сили и има значајна улога во светот. Австралиската нација, која на картата на светот постои околу 250 години, а која е составена од многу нации и етнички групи, претставува пример за многу народи и земји. Етничките групи со своето заедничко живеење го градат познатиот австралиски мултинационален мозаик на култури-те на народите што живеат на тие простори.

Кога се зборува, пак, за организираното дејствување на Македонците во Австралија, треба се каже дека тоа го опфаќа мнозинството македонски доселеници. Притоа, важна компонента на ваквото организирање е тоа што тие се сплотени во самостојни асоцијации, пртед се цркви и црковни општини, во кои членуваат Македонци, без оглед од кој дел на Македонија потекнуваат. Притоа, верско-националните објекти иселеничките организации и нивното членство постојано се зголемуваат, а нивната активност се проширува и квалитетно се подобрува. Така, во изминатиот период се постигнати видни резултати во духовниот и културно-просветниот живот.

Создадени се бројни македонски цркви и друштва, организации, спортски клубови и други форми на дејствување, во кои масовно се собираат македонските иселеници. Меѓутоа, од особено значење за активноста на македонските иселеници создавањето на македонските православни цркви и црковни општини.

Имено, македонските православни цркви и црковни општини во Австралија биле, се и ќе бидат најзначајните и најмасовните собиралишта на Македонците од сите делови на Македонија. Во тие македонски храмови, покрај богослужбата, слободно се слуша македонскиот збор, мајчиниот јазик донесен од стариот крај. Тие културно-просветни и духовни центри се местата каде што се слуша и се продолжува векот на мајчиниот македонски јазик, донесен од етничка Македонија. Таму векуваат орото и песната, процесите за создавање културно-уметнички, забавни, литературни и спортски друштва, се издават весници, билтени и списанија, како и се отвораат македонски радио и ТВ-програми.

Притоа, македонските православни цркви опстојуваат во Австралија како несоборлива вистина, како важен фактор во иселеничките средини. Црквите постојат како траен белег, признати се од домашниот фактор и без никакви пречки дејствуваат во средините во кои живеат и работат Македонците во демократска Австралија, која за македонските доселеници е и далечна и блиска.



Пишува: **СЛАВЕ КАТИН**